

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum fuerit alius modus possibilis liberationis humanæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Super quæstionibus quadragesimalibus articulum secundum.

Titulus statim affertur: quia videtur per se necesse esse quod non prius erat querendum, si erat alius modus possibilis, quærenda erat necessitas alterius eorum. Post necessitatem signum conclusam unius modi, quid ad artem de alio modo possibilibus.

Ad hoc dicitur, quod si possibile absolute sit comminatus ac prius necessario, & propterea querenda prius esset possibilis, quam necessitas absolute: possibile tamen, ut medium ad finem, non est prius necessario ad finem, quam communitur.

Ad hoc dicitur, quod si possibile absolute sit comminatus ac prius necessario, & propterea querenda prius esset possibilis, quam necessitas absolute: possibile tamen, ut medium ad finem, non est prius necessario ad finem, quam communitur.

Ad hoc dicitur, quod si possibile absolute sit comminatus ac prius necessario, & propterea querenda prius esset possibilis, quam necessitas absolute: possibile tamen, ut medium ad finem, non est prius necessario ad finem, quam communitur.

Ad hoc dicitur, quod si possibile absolute sit comminatus ac prius necessario, & propterea querenda prius esset possibilis, quam necessitas absolute: possibile tamen, ut medium ad finem, non est prius necessario ad finem, quam communitur.

Ad hoc dicitur, quod si possibile absolute sit comminatus ac prius necessario, & propterea querenda prius esset possibilis, quam necessitas absolute: possibile tamen, ut medium ad finem, non est prius necessario ad finem, quam communitur.

Ad hoc dicitur, quod si possibile absolute sit comminatus ac prius necessario, & propterea querenda prius esset possibilis, quam necessitas absolute: possibile tamen, ut medium ad finem, non est prius necessario ad finem, quam communitur.

Deus, qui diues est in misericordia, pp nimiam charitatem, qua dilexit nos, cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos in Christo.

AD QVARTVM dicendum, quod peccatum angeli non fuit remediale sicut peccatum hominis, ut ex supradictis in 1. parte patet.

ARTICVLVS II.

Vtrum fuerit possibilis alius modus liberationis humane, quam per passionem Christi.

AD SECVNDVM sic procedit. Videtur, quod non fuerit possibilis alius modus liberationis humane, quam per passionem Christi. Dicitur enim dominus Io 12. Ni si granum sumentis cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum afferit. ubi dicit Aug. quod seipsum granum dicebat, nisi ergo mortem passus esset, aliter fructum nostre liberationis non fecisset.

2. Præ. Matth. 26. dominus dicit ad Patrem, Pater mi, si non potest hic calix transire, nisi bibam illum, fiat uoluntas tua: loquitur autem ibi de calice passionis. ergo passio Christi præteriri non poterat. unde & Hila. dicit, ideo calix transire non potest nisi illi bibat, quia reparari nisi ex eius passione non possumus.

3. Præ. Iustitia Dei exigitur, ut homo a peccato liberaretur, Christo per passionem satisfaciente: sed Christus suam iustitiam non potest præterire: dicit enim 2. ad Tim. 2. Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest: seipsum autem negaret, si iustitiam suam negaret, cum ipse sit iustitia. ergo uidetur quod non fuerit possibile alio modo hominem liberari, quam per passionem Christi.

4. Præ. Fidei non potest subesse falsum: sed antiqui patres crediderunt Christum passurum. ergo uis, quod non potuerit esse, quoniam Christus pateretur.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit 13. de Trin. Modum, quo nos per mediatorē Dei & hominū, hominem Christum Iesum, Deo liberare dignatur, asserimus bonum & diuinum congruum dignitati: uerum etiam ostendimus, non alium modum possibilem Deo defuisse, cuius potestati cum æqualiter subiacerent.

RESPON. Dicendum, quod aliquid potest dici possibile uel impossibile dupliciter, uno modo simpliciter, & absolute: alio modo ex suppositione. Simpliciter

igitur & absolute loquendo, possibile fuit Deo alio modo hominem liberare, quam per passionem Christi, quia non est impossibile apud Deum omne uerbum, ut dicitur Luc. 1. Sed ex aliqua suppositione facta, fuit impossibile: quia enim impossibile est Dei præscientiam falli, & eius uoluntatem seu dispositionem cassari, supposita præscientia & præordinatione Dei de passione Christi, non erat simul possibile Christum non pati, uel hominem alio modo, quam per eius passionem liberari: & est eadem ratio de omnibus his que sunt præscita, & præordinata a Deo, ut in Prima parte habitum est.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod dominus ibi loquitur, supposita præscientia & præordinatione Dei, secundum quam erat ordinatum, ut fructus humane salutis non sequeretur, nisi Christo patiente. & similiter intelligendum est, quod secundo obicitur, Si non potest hic calix transire nisi bibam illum. si per hoc, quod tu ita disposuisti, unde subdit, Fiat uoluntas tua.

AD TERTIVM dicendum, quod hæc etiam iniustitia dependet ex uoluntate diuina, ab humano genere satisfactionem exigente pro peccato. nam si uoluisset absque omni satisfactione hominem a peccato liberare, contra iustitiam non fecisset: ille enim iudex non potest salua iniustitia culpam sine pena dimittere, qui habet punire culpam in alio commissa, puta, uel in alium hominem, uel in tota re publica, siue in superiorem principem: sed Deus non habet aliquem superiorem, sed ipse est supremus & commune bonum totius uniuersi. & ideo si dimittat peccatum, quod habet rationem culpæ, ex eo quod contra ipsum committitur, nulli facit iniuriam: sicut qui cumque homo remittit offensam in se commissam absque satisfactione, misericorditer, & non iniuste agit, & ideo David misericordiam petens dicebat, tibi soli peccaui, quasi dicat potes sine iniustitia mihi dimittere.

AD QVARTVM dicendum, quod fides humana, & est scripturæ diuinæ, quibus fides instruitur, innuntur præscientiæ & præordinationi diuinæ. & ideo eadem ratio est de necessitate, quæ puenit ex suppositione eorum, & de necessitate, quæ puenit ex præscientia & uoluntate diuina.

ARTICVLVS III.

Vtrum fuerit aliquis modus conuenientior ad liberationem humanam generis, quam per passionem Christi.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod alius modus con-

uenientior ad liberationem humanam, quam per passionem Christi fuerit ad salutem nostram necessaria: secundo, quomodo necessaria, an scilicet sine qua non potuisset haberi libertas humana. Et quoniam in hoc articulo concluditur quod passio Christi non est sic necessaria (quonia potuit alio modo humanum genus liberari) ideo consequenter in tertio articulo quaeritur, an passio Christi fuerit conuenientius medium ad libertatem humanam, quam alius modus possibilis.

In corpore articuli est una distinctio in membris cum duabus conclusionibus, iuxta duo membra. Distinctio est: Possibile uel impossibile dupliciter, uel absolute, uel ex suppositione. Prima conclusio est: Alio modo quam per passionem Christi hominem liberari fuit possibile simpliciter. Probatur: quia non est impossibile apud Deum omne uerbum. Secunda conclusio est: Alio modo, quam per passionem Christi, hominem liberari, fuit impossibile supposita præscientia & definitione Dei facta. Probatur, quia impossibile est definitionem & præscientiam Dei falli.

Super quæst. 46. articulum tertium.

Titulus monstrat euacuatam iam esse distinctionem factam in primo articulo de necessario. Nam illorum duorum modorum ibi indistinctorum (necessarii sine quo nullo modo potest haberi finis, & sine quo non ita conuenienter) primum in secundo articulo discussum est, ut patuit in illo: reliquum autem in presenti articulo discutitur. Comparatur siquidem in hoc titulo passio Christi ad quodcumque aliud medium possibile pro libertate humana, secundum conuenientiam, an scilicet, ipsa passio Christi

D. 490.

p. p. q. 14. ar. 2. q. 2.

p. p. q. 14. ar. 2. q. 2.

p. p. q. 14. ar. 2. q. 2.

3. di. 8. art. 4. q. 3. co. & di. 10. ar. 4. q. 2. & quæst. 1. ar. 2.